

START  
UP



menadžer novog kova

# IGRA JE PUT DO SREĆE

Među stotinama telefonskih poziva čitatelja koje dnevno zaprimi redakcija ovog časopisa, pitanja usmjerena na ovu rubriku mahom dolaze iz redova uplakanih majki, a mogu se sažeti na sljedeće sudbonosno pitanje: „Kako da svoje potomke natjeram u poduzetničke vode, pa da konačno zarade neke ozbiljne novce (i skinu mi se s grbače)”? Valjan upit, štovane čitateljice, a odgovor je neočekivano jednostavan...

Piše: Srđan Roje

**M**islite li da je svježije završen ekonomski faks najbolja moguća početna stepenica na putu do grandioznog poslovnog uspjeha - varate se. Ne, nisu to ni magisteriji, ni doktorati, ni veleučilišta, ni večernje škole, ni Master Business Akademije (MBA), već - zaposlenje u nekoj domaćoj tvrtci. Zašto? Zato što će tamo nevinu žrtva bez ikakve sumnje doživjeti čitav niz poniženja najrazličitije vrste, a prema svemu sudeći, upravo je poniženje jedan od trenutačno najvećih zamašnjaka kompletnog hrvatskog gospodarstva!

Prije svega, važna ograda: ne predstavlja svatko istinski poduzetnički materijal. Neuspjeli je pokušaj u ovom slučaju počesto gori od doživotnog konceptualnog ne-pokušavanja (jer iza sebe zna staviti dugove), no, srećom, test „jesi li poduzetnik ili nisi“ iznimno je jednostavan: pravi materijal za taj posao nije onaj koji na prvo mjesto stavlja novce, nego onaj kojem je na prvom mjestu - sloboda! Uočite li kod svog mladunca upravo takav mentalni sklop, nastavite sa čitanjem ovog teksta i vaša je investicija u vlastiti obiteljski mirovinski fond više nego izgledna.

### Rukovanje, a ne silovanje

Kao što to obično biva, stvari ne smijete silovati. Prisila bilo koje vrste obično rezultira kontraefektom, pa stoga u ovoj delikatnoj situaciji zacrtavanja (vama) željenog puta za potomstvo - morate biti mudriji od lisice i prefrigraniji od oslića na dalmatinski.

Prvi korak već obznanismo: „pomozite“ Žrtvi, te joj potezanjem pravih veza osigurajte posao u privatnom sektoru domaćeg poduzetništva, ili kakvoj depresivnoj mastodontskoj korporaciji. Uspijete li - čestitamo, na pravom ste putu, ali do cilja još uvijek treba dužići! Da, nedvojbeno, dotični će jamačno na toj poziciji doživjeti obećanu seriju poniženja najgore vrste, no ne reagira na njih svatko podjednako.

U najgrubljim crtama, ponižen čovjek s vremenom vrlo brzo kreće u jedan od tri moguća smjera: plan A - kao Apatija, u kojem se sudbina prihvaća ravnodušno, radi se za crkavicu i životari po principu „dobro je, još ne tuku, plaća je nikakva ali redovita „... što (očito) ne rješava upit s početka. Plan B - kao Biznis, javlja se nakon suočavanja s aksiomom koji kaže da je mnogo bolje onima koji kreiraju pravila nego onima koji ih provode, što rezultira ili agresivnim uspinjanjem po korporativnim ljestvama (odlično kao utješna nagrada), ili (*yes!*) osnivanjem privatne tvrtke/obrta u kojem će Žrtva moći samostalno određivati pravila. Te na koncu, plan C - kao Cvilidreta, kojeg karakterizira odustajanje od lukrativne karijere te traženje posla unutar nekog privrednog ili državnog giganta. Znate već: tamo gdje se u miru može spavati, i na dnevnoj osnovi, bez suvišnog ometanja, provoditi plan A.

E pa, drage naše majke, sad znate što vam je činiti. Kao i obično, najbolji je "Plan B", no oprez - od presudne je važnosti odgovor na pitanje *kako* ga provesti u djelo! Jer da bi u potpunosti iskoristili poniženje, kao najmoćnijeg od svih alata u oživotvorenju vašeg sna o financijskoj neovisnosti putem potomstva - prvo morate upoznati poniženje u svim njegovim pojavnim oblicima, a sve u cilju njegova pravilnog uočavanja i kanalizacije.

### Poniženje kao prijatelj

Za početak, moramo ustanoviti što je to točno "poniženje"? Vjerojatno vam padaju na pamet očite i banalne stvari poput "šef me stalno gnjavi" ili "radim za premalo novca", ali stvarnost je zapravo puno gora, jer Pravi Poduzetnički Materijal daleko više pati zbog svih onih drugih sitnih stvari koje se ne vide golim okom, a što Žrtve aktivno onesposobljuje za borbu.

Poniženje je kada nikoga na poslu ne zanima vaše mišljenje o projektu koji poznajete bolje od ikog drugog. Kada se strateške odluke donose u drugoj državi, bez ikakvih konzultacija s ljudima na terenu i uzimanja u obzir "detalja" oko našeg domaćeg kulturološkog, socijalnog, pravnog ili poreznog okvira. Lošiji od vas napreduju jer im je mama prijateljica brata pomoćnika zamjenika predsjednika uprave. Strogo se kontrolira radno vrijeme, a onda većina djelatnika u 8:00 h sjedne za svoj stol i cijeli dan ne radi ništa - što je, za razliku od kašnjenja, sasvim u redu. Slijedite sve gluplje i sve ap-

surdnije interne birokratske pravilnike koje donose ljudi kojima je jedini cilj dokazati da se "ipak nešto radi", a zapravo troše vaše dragocjeno (neplaćeno prekovremeno) radno vrijeme na pretakanje iz šupljeg u prazno. Direktorčići voze besmislene limuzine, a vama se ne odobrava "trošak tiskanja posjetnica", pa na sastancima dijelite tajnične (ona ih, naravno, ima na bakanje), na koje kemijskom dopisujete svoje ime i broj telefona. Prazne DVD medije za *backupiranje* centralne korporativne baze podataka kupujete iz svog džepa jer "to i nije tako skupo", a osim toga - kristalno vam je jasno da ste prvo žrtveno janje ako baza pukne. Koristite užasne razvojne alate i zastarjele programske jezike jer oni predstavljaju "korporacijski standard". Nastavite niz sami...

Dakle, drage naše čitateljice, ovo su situacije na koje treba reagirati i iskoristiti ih za usmjerenje potomstva na "Plan B". Ne kad se priča o novcima. Čak štoviše, ako tijekom nedjeljne pohane šnicle s francuskom salatoma iskoči komentar da "šef ima ogromnu plaću", pravi odgovor nije "a mogao bi i ti zatražiti povišicu" - nego upravo suprotno! Dajte (samo verbalno, dakako) dotičnom Šefu sve pravo svijeta da zarađuje astronomske, jer - zapamtite - ne zanimaju vas novci, već pravda, odnosno nedostatak iste, odnosno - poniženje (he-he, kužite li sad polako?). Probajte radije na udicu o šefovoj plaći odgovoriti nešto poput "da, ali znaš kako je, on ima iskustva/odgovornosti/nije lako što on radi"... Time je mreža postavljena, jer odmah nakon tog odgovora slijedi nešto dilbertovski, poput "znaš da nam je zabranio slanje privatnih SMS-ova u radno vrijeme?". To je to! Vaš je! To je trenutak koji ste čekali! Ne boli sinka vašeg toliko što taj neki Šef zarađuje trostruko, već to što je Tupamaros. Činjenica da je k tome bolje plaćen i više cijenjen samo je sol, ali prava je rana - poniženje!

### Akcija!

Sljedeći korak: protuudar! Prepuštena slučajnosti, situacija se odavde lako može pretvoriti u plan (A)patije, pa je stoga rasprišite tako što ćete raspiriti bijes i kanalizirati razmišljanje. Prvi dio, raspirivanje bijesa, iznimno je lak. Samo se zgražajte i ponavljajte sve što kaže u upitnom obliku: na primjer - "nemaš vizitke? Pa kako to, sine moj?". Ako se zanese u priču, pa u nekom trenu više nemate pojma o čemu se to govori (i što je to uopće "kveri na bazu?") probajte sa džokerima oblika "pa on/oni nisu normalni!", "pa toga nema nigdje!", "pa što je to danas došlo?", uz uvijek popularne "u moja doba nije bilo tako..." varijacije na temu...

Pothranjivanje bijesa je važno, čak presudno za uspjeh "Plana B", jer na svojevrsan način predstavlja hranjivu podlogu za vašu financijski sigurnu mirovinu, ali morate strogo paziti na doziranje - ne smije ga biti ni previše ni premalo. Previše može rezultirati prelaškom Žrtve na plan (C)vilidreta, a u gorim slučajevima i kaznenom prijavom za pokušaj ubojstva na radnom mjestu, a premalo bijesa - nije dovoljno. Ovdje ćete morati upotrijebiti sve svoje roditeljske instinkte.

I kada konačno osjetite da je situacija povoljna - faza treća. Sugerirajte. Nježno. Koristite svaku priliku kad vam se sinak/kćerica požale kako im je na poslu grozno da kažete kako je susjedov sin otvorio svoju firmu i "spasio se", ili - još bolje - da nekako dobacite kako bi mu bilo "mnogo bolje da nema šefa"... Ukratko, hrabrite i dobacujte potencijalna rješenja, ali opet napominjemo - ne ona financijskog karaktera, već antiponižavajuća i nadasve slobodarska.

Tek na kraju, kad vidite da je voće već prilično zrelo, pitajte potomka svog koliko bi mu točno novca trebalo da krene sam u takav posao. Dakako, nije cilj tog pitanja da dotični iznos sami *iskeširate*, pa čak ni da ponudite jamstvo za kredit, već da lagano potaknete Žrtvu da to sama izračuna, odnosno - izradi poslovni plan te se raspita kako i pod kojim uvjetima može dotična sredstva nabaviti.

Ali to je već jedna sasvim nova i nadasve ozbiljna tema, koju ćete, dakako - *outsourcati*. Ako ste pripreme radnje odradili temeljito, već nekako naslućujemo da će se dobrovoljac za to radno mjesto - sam prijaviti. Vaše je samo da se potihom proglasite "direktorom odjela za kontroling" i nastaviti miješati nedjeljne francuske salate kako biste zadržali čvrst i jasan pogled na razvoj vlastite investicije.